

شیخ مفید و حضرت محسن

کلیدواژه: شیخ مفید، شیخ صدوق، حضرت محسن علیه‌السلام.
پرسش: حضرت زهرا سلام‌الله‌علیها - وقتی از دنیا می‌رفت، حامله بوده یا نه؟ و آیا سبب وفاتش ماندن بین در و دیوار بوده است؟
می‌خواستم بدانم درباره این دو موضوع شیخ مفید و شیخ صدوق چه چیزی نوشته‌اند؟
پاسخ:

فهرست مندرجات

- ۱- شهادت حضرت محسن
  - ۱.۱ - دیدگاه اغلب امامیه
  - ۱.۲ - دیدگاه برخی منابع اهل سنت
  - ۱.۳ - دیدگاه برخی علما
    - ۱.۳.۱ - روایتی از شیخ مفید
    - ۱.۳.۲ - روایتی از شیخ صدوق
    - ۱.۳.۳ - روایتی دیگر
- ۲ - بانویس
- ۳ - منبع

شهادت حضرت محسن

← دیدگاه اغلب امامیه

بیشتر امامیه بر این مسئله اتفاق نظر دارند که حضرت فاطمه - سلام‌الله‌علیها - پیش از شهادت حامله بوده و فرزندی به نام محسن در حادثه هجوم به خانه ایشان سقط شده است.

← دیدگاه برخی منابع اهل سنت

همچنین در برخی منابع [اهل سنت](#) نقل‌هایی در مورد شهادت حضرت محسن وجود دارد.

← دیدگاه برخی علما

اما راجع به عقیده شیخ مفید و شیخ صدوق در این باره، اگرچه آنان در شرایطی نبودند که تمام عقایدشان را بتوانند به آسانی بر زبان آورند و بر این اساس، فقدان مطلبی در کتاب‌های این دو بزرگوار، دلیل بر عدم صحت آن نیست. با این حال، گاه به‌صورت اشاره به این موضوعات در کتب آنان اشاره شده است که آن را نقل می‌نماییم:

←← روایتی از شیخ مفید

شیخ مفید در باب بیان تعداد فرزندان امیرمؤمنان، [علی علیه‌السلام](#) می‌گوید: «و فی الشیعة من یذکر أن فاطمة ص أسقطت بعد النبی ولدا ذکرا کان سماه رسول الله و هو حمل محسنا»؛ [شیعه](#) می‌گوید: [فاطمه زهرا](#) پس از رحلت پدر بزرگوارش فرزند پسری را سقط کرد که [پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله](#) او را هنگام حاملگی محسن نامیده بود.
[۱] [شیخ مفید، الإرشاد فی معرفة حجج الله علی العباد، ج ۱، ص ۳۵۵، کنگره شیخ مفید، قم، چاپ اول، ۱۴۱۳ق.](#)

←← روایتی از شیخ صدوق

شیخ صدوق (ره) در روایتی طولانی از [رسول خدا صلی الله علیه وآله](#) درباره مصائبی که به فرزندان بزرگوارش می‌رسد خبر می‌دهد تا آنجا که می‌فرماید:
«اما دخترم [فاطمه](#) ... و چون او را دیدم، به یادم افتاد؛ آنچه پس از من با وی می‌شود گویا می‌بینم، خواری به خانه‌اش راه یافته و حرمتش زیر پا رفته و حقیقتش غصب شده و ارثش ممنوع شده و پهلویش شکسته و [حنین](#) او سقط شده و فریاد می‌زند یا مجدها و جواب نشنود و استغاثه کند و کسی به دادش نرسد».
^[۱] شیخ صدوق، الأمالی، ص ۱۱۳، کتابچی، تهران، چاپ ششم، ۱۳۷۶ش.

← روایتی دیگر

و در جای دیگر می‌نویسد: «قد سمعت بعض المشایخ یذکر أن هذا الكنز هو ولده المحسن و هو السقط الذی ألقته فاطمة لما ضغطت بین البایین»؛ از اساتید خود شنیدم که می‌فرمود: منظور از گنج (که در روایتی اشاره به آن شد [ه است])، فرزند آن بزرگوار محسن - علیه السلام - است که چون [حضرت فاطمه سلام الله علیها](#) بین دو در فشرده شد، او را سقط نمود.
^[۲] شیخ صدوق، معانی الأخیار، محقق و مصحح: غفاری، علی اکبر، ص ۲۰۶، دفتر انتشارات اسلامی، قم، چاپ اول، ۱۴۰۳ق.

پانویس

۱. ↑ شیخ مفید، الإرشاد فی معرفة حجج الله علی العباد، ج ۱، ص ۲۵۵، کنگره شیخ مفید، قم، چاپ اول، ۱۴۱۳ق.
۲. ↑ شیخ صدوق، الأمالی، ص ۱۱۳، کتابچی، تهران، چاپ ششم، ۱۳۷۶ش.
۳. ↑ شیخ صدوق، معانی الأخیار، محقق و مصحح: غفاری، علی اکبر، ص ۲۰۶، دفتر انتشارات اسلامی، قم، چاپ اول، ۱۴۰۳ق.

منبع

[پانگاه اسلام کوئست](#).

رده‌های این صفحه : [تاریخ معصومان](#) | [حضرت زهرا](#) | [شهادت حضرت زهرا](#)